

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 28.6.2006
KOM(2006) 348 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR TARYBOJE SUSIRINKUSIEMS
VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAMS**

**dėl gairių, kuriomis vadovaudamasi Komisija turi peržiūrėti Europos Bendrijos bei jos
valstybių narių ir Pietų Afrikos Respublikos prekybos, plėtros ir bendradarbiavimo
susitarimą**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ir Pietų Afrikos Respublikos prekybos, plėtros ir bendradarbiavimo susitarimas (PPBS) buvo pasirašytas 1999 m. spalio mėn., o nuo 2000 m. sausio 1 d. jis buvo laikinai ir iš dalies taikomas. Susitarimas, visoms šalims jį ratifikavus, visiškai įsigaliojo 2004 m. gegužės 1 d.

PPBS 103 straipsnyje numatyta, kad per penkerių metų laikotarpį nuo šio susitarimo įsigaliojimo šalys jį peržiūri, siekdamos atkreipti dėmesį į kitas galimas priemones, kurios gali turėti įtakos šiam susitarimui. Susitarimą pasirašiusios šalys „kitomis priemonėmis“, be abejo, laiko ir Kotonu susitarimą, kuris taip pat buvo peržiūrėtas. PPBS 18 straipsnyje raginama toliau vykdyti veiksmus prekybos liberalizavimo srityje ir atlikti prekybos nuostatų apžvalgą, visų pirma, muitų, kurie yra taikomi produktams, išvardytiems PPBS „laukimo sąrašuose“, t. y. produktams, kurių prekybos susitarimas nenumato liberalizuoti arba liberalizuoti tik iš dalies. 30 straipsnyje raginama išplėsti šio susitarimo taikymo sritį, siekiant liberalizuoti prekybą paslaugomis.

97 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Bendradarbiavimo taryba turi įgaliojimus priimti sprendimus visais klausimais, kuriems taikomas PPBS, o 106 straipsnio 1 dalyje Bendradarbiavimo tarybai suteikiamas įgaliojimas spręsti dėl bet kurios šalies siūlomų dalinių pakeitimų. Šia nuostata reikėtų remtis atliekant siūlomą peržiūrą.

2004 m. Komisija, valstybės narės ir Pietų Afrikos Respublika atliko PPBS peržiūrą, kurios pagrindinis, bet nevienintelis objektas, buvo tie susitarimo skirsniai, kurie buvo taikomi laikinai. 2004 m. lapkričio 23 d. Bendradarbiavimo taryba, remdamasi šia peržiūra, patvirtino „bendrašias išvadas“, kuriose nustatomos plačios PPBS peržiūros gairės. Bendrosiose išvadose *inter alia* raginama, kad šalys palaikytų politinį dialogą, „kurio metu keistųsi nuomonėmis apie naujesnius politinius klausimus, pvz., susijusius su masinio naikinimo ginklais, kova su terorizmu ir Tarptautiniu Baudžiamuoju Teismu“, bei rekomenduojama „toliau ir kaip galima greičiau liberalizuoti tarpusavio prekybą, atsižvelgiant į abiem pusėms opius klausimus, regioninius aspektus ir šiuo metu vykstančių derybų dėl Ekonominės partnerystės susitarimo Pietų Afrikoje tvarkaraštį“.

Remdamiesi šiomis bendrosiomis išvadomis, Komisijos darbuotojai ir valstybių narių atstovai Tarybos AKR darbo grupėje toliau svarstė ir tiksliau apibrėžė PPBS peržiūros apimtį bei tikslą.

Bendrame vertinime, susijusiame su rekomendacijomis dėl PPBS dalinių pakeitimų, Komisijos darbuotojai pažymėjo, kad susitarimo nuodugniai peržiūrėti nereikia. Vis dėlto susitarimas turi būti atnaujintas, siekiant atsižvelgti į peržiūrėto Kotonu susitarimo naujas politines ir saugumo nuostatas, tolesnį prekybos liberalizavimą, bendradarbiavimą su prekyba susijusiose srityse, daugiau dėmesio skirti aplinkos apsaugos aspektui ir atnaujinti kai kurių straipsnių apie ekonominį ir kitų sričių bendradarbiavimą formuluotes.

Po derybų su Pietų Afrikos Respublikos valdžios institucijomis Komisija Tarybai pasiūlys geriau parengtą tekstą, kuris bus pateiktas kaip Bendradarbiavimo tarybos sprendimas, parengtas pagal EB sutarties 300 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą.

Todėl Komisija siūlo, kad Taryba priimtų pridedamas PPBS peržiūros gaires.

SIŪLOMOS PPBS PERŽIŪROS GAIRĖS

1. ĮVADAS

Europos Bendrijos bei jos valstybių narių ir Pietų Afrikos Respublikos prekybos, plėtros ir bendradarbiavimo susitarimas (PPBS) buvo pasirašytas 1999 m. spalio mėn., o nuo 2000 m. sausio 1 d. jis buvo laikinai ir iš dalies taikomas. Susitarimas, visoms šalims jį ratifikavus, visiškai įsigaliojo 2004 m. gegužės 1 d.

PPBS 103 straipsnyje numatyta, kad per penkerių metų laikotarpį nuo šio susitarimo įsigaliojimo šalys jį peržiūri, siekdamos atkreipti dėmesį į kitas galimas priemones, kurios gali turėti įtakos šiam susitarimui. Susitarimą pasirašiusios Šalys „kitomis priemonėmis“, be abejo, laiko ir Kotonu susitarimą, kuris buvo taip pat peržiūrėtas.

PPBS 18 straipsnyje raginama toliau vykdyti veiksmus prekybos liberalizavimo srityje ir atlikti prekybos nuostatų apžvalgą, visų pirma, muitų, kurie yra taikomi produktams, išvardytiems PPBS „laukimo sąrašuose“, t. y. produktams, kurių prekybos susitarimas nenumato liberalizuoti arba liberalizuoti tik iš dalies. 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad „tolesnio prekybos paslaugomis liberalizavimo“ tikslą Bendradarbiavimo taryba pirmą kartą nagrinėja ne vėliau kaip po penkerių metų nuo šio susitarimo įsigaliojimo.

Komisijai, valstybėms narėms ir Pietų Afrikos Respublikai 2004 m. atlikus PPBS peržiūrą, Bendradarbiavimo taryba 2004 m. lapkričio 23 d. patvirtino „bendrasias išvadas“, kuriose nustatomos plačios PPBS peržiūros gairės.

2. SIŪLOMOS PERŽIŪROS TIKSLAS

Prekybos, plėtros ir bendradarbiavimo susitarimas yra iš esmės vis dar geras susitarimą pasirašiusių šalių bendradarbiavimo pagrindas. Per pastaruosius šešerius metus nė viena iš šalių neišreiškė noro iš esmės pakeisti jo tekstą.

Kaip numatyta susitarimo 18, 30 ir 103 straipsniuose, peržiūra turėtų būti siekiama išnagrinėti galimybę toliau liberalizuoti prekybą ir suderinti PPBS su naujais tarptautiniais įsipareigojimais, įskaitant tuos, kurie yra susiję su peržiūrėtu Kotonu susitarimu, Tarptautiniu Baudžiamuoju Teismu ir pasauline kova su terorizmu. Peržiūra taip pat siūlo galimybę susitarime daugiau dėmesio skirti aplinkos apsaugos aspektui, įskaitant padidėjusios prekybos prekėmis poveikio aplinkai klausimams, ir atnaujinti kai kurių nuostatų formuluotes.

3. PERŽIŪRĖTINI KLAUSIMAI

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija pateikia toliau nurodytus klausimus, kuriuos reikėtų apsvarstyti dėl dalinio jų pakeitimo:

- Preambulėje reikia pateikti aiškia nuorodą į Tūkstantmečio plėtros tikslus.

- I antraštinėje dalyje, atsižvelgiant į politinius aspektus, susitarimą reikėtų suderinti su Tarybos nuostatomis, pagal kurias į tarptautinius susitarimus reikia įtraukti nuorodas į kovą su terorizmu, Tarptautinį Baudžiamąjį Teismą, masinio naikinimo ginklų neplatinimą ir kitus įsipareigojimus.
- Su prekyba susijusioje II antraštinėje dalyje ir jos prieduose pagal 18 straipsnį reikėtų apsvarstyti tolesnį prekybos liberalizavimą. Be to, nedidelių pakeitimų reikia siekiant išspręsti esamus prekybos klausimus.
- III antraštinėje dalyje, kurioje aptariami su prekyba susiję klausimai, reikia apsvarstyti su kilmės taisyklėmis, prekyba paslaugomis, bendradarbiavimu ir tarpusavio administracine pagalba muitinės veikloje susijusius klausimus.
- IV antraštinėje dalyje dėl ekonominio bendradarbiavimo reikia atnaujinti nuostatų, susijusių su bendradarbiavimu energetikos, transporto, žemės ūkio, sanitarijos ir fitosanitarijos srityse, formuluotes.
- V antraštinės dalies dėl bendradarbiavimo vystymosi labai kai kurias nuostatas, susijusias su įgyvendinimu, reikia suderinti su naujuoju Komisijos finansiniu reglamentu.
- VI antraštinėje dalyje dėl bendradarbiavimo kitose srityse būtina apsvarstyti galimybę atnaujinti arba iš naujo suformuluoti nuostatas, susijusias su bendradarbiavimu kultūros, teisingumo, laisvės ir saugumo, taip pat kovos su narkotikais, pinigų plovimu ir organizuotu nusikalstamumu srityse. Be to, reikia pridėti nuostatą dėl bendradarbiavimo migracijos srityje.
- Reikėtų patobulinti VIII antraštinėje dalyje nustatytą ginčų sprendimo sistemą, atsižvelgiant į ginčus dėl prekybos ir su prekyba susijusių klausimų, siekiant užtikrinti, kad ši sistema būtų veiksmingesnė.

3.1. Tūkstantmečio plėtros tikslai

Siūlomo pakeitimo tikslas

Patvirtinti partnerių įsipareigojimą siekti šių tikslų ir užtikrinti derėjimą su peržiūrėto Kotonu susitarimo preambule.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Prie Tūkstantmečio plėtros tikslų pridėti konstatuojamąją dalį.

Susijusios nuostatos: Preambulė.

3.2. Saugumo klausimai

Siūlomo pakeitimo tikslas

Užtikrinti, kad būtų laikomasi politinių įsipareigojimų, kuriuos ES prisiėmė šiose srityse: kovos su terorizmu (Sevilijos Europos Vadovų Tarybos pirmininkavimo išvados, 2002 m. birželio 21–22 d.), bendradarbiavimo kovojant su masinio naikinimo ginklų platinimu (2003 m. lapkričio 17 d. Tarybos išvados), paramos

Tarptautiniam Baudžiamajam Teismui (2003 m. birželio 16 d. Bendroji pozicija 2003/444/cfsp ir Salonikų Europos Vadovų Tarybos pirmininkavimo išvados, 2003 m. birželio 19–20 d.). Suderinti PPBS su peržiūrėtu Kotonu susitarimu.

Siūlomi daliniai pakeitimai

- teisiškai privalomas įsipareigojimas bendradarbiauti kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu srityje, atsižvelgiant į ES politikos dokumentą dėl ES santykiuose su trečiosiomis šalimis numatytas neplatinimo sąlygas;
- teisiškai privalomas įsipareigojimas kovoti su terorizmu;
- nuoroda į preambulę „bendras ES ir AKR partnerių įsipareigojimas užtikrinti tarptautinį teisingumą ir kovoti su nebaudžiamumu“, taip pat į Tarptautinio Baudžiamojo Teismo Romos statutą, įsigaliojusį 2002 m. liepos 1 d., ir į teisiškai privalomą įsipareigojimą bendradarbiauti šioje srityje;
- teisiškai privalomas įsipareigojimas bendradarbiauti, siekiant užkirsti kelią karo samdinių veiklai.

Susijusios nuostatos: Preambulė; į I antraštinę dalį reikia įtraukti naujas nuostatas.

3.3. Politinis dialogas

Siūlomo pakeitimo tikslas

Suderinti 3 straipsnio (nevykdymas) ir 4 straipsnio (politinis dialogas) nuostatas su peržiūrėtu Kotonu susitarimu.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Į 3 straipsnio 4 dalį įtraukti įsipareigojimą prieš taikant „atitinkamas priemones“ vykdyti išsamų politinį dialogą, kaip numatyta 4 straipsnyje. 4 straipsnį labiau suderinti su peržiūrėto Kotonu susitarimo 8 straipsniu.

Susijusios nuostatos: 3 ir 4 straipsniai.

3.4. Tolesnis prekybos liberalizavimas

Siūlomo pakeitimo tikslas

Įtraukti naujas nuostatas dėl tolesnio tarpusavio prekybos liberalizavimo arba sudarytų liberalizavimo planų įgyvendinimo paspartinimo su prekėmis susijusiose srityse („laukimo sąrašuose“ nurodytoms prekėms taikomi muitai), atsižvelgiant į nuostatas, dėl kurių buvo susitarta EB ir Pietų Afrikos plėtros bendrijos derybose dėl Ekonominės partnerystės susitarimo, ir į abiem pusėms opius klausimus. Užtikrinti, kad šios nuostatos derėtų su nuostatomis, dėl kurių buvo susitarta EB ir Pietų Afrikos plėtros bendrijos derybose dėl Ekonominės partnerystės susitarimo.

Aplinkybės ir spėjama problema

Abi pusės pasikeitė išsamiais dokumentais, kuriuose jos nurodė, kaip norėtų iš dalies pakeisti prekybos nuostatas. Šie pakeitimai susiję su dviem tikslais:

- pirma, tobulinti PPBS tose srityse, kuriose jau yra prišimti išipareigojimai (daugiausia prekybos prekėmis srityje). Tai taip pat sudarytų galimybę prieduose padaryti reikalingas technines pataisas.
- antra, išplėsti PPBS taikymo sritį į ją įtraukiant tas sritis, kurios šiuo metu neįeina į susitarimo taikymo sritį arba jai priklauso tik iš dalies, ir į kai kurias naujas reglamentavimo sritis įtraukti „PPO-plius“ išipareigojimus.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Toliau liberalizuoti prekybą prekėmis (peržiūrėti į šį susitarimą neįtrauktas prekes ir paspartinti sudarytų liberalizavimo planų, nurodytų 11–15 straipsniuose ir 17 straipsnyje, taip pat atitinkamuose prieduose, įgyvendinimą). Nauji teisiškai privalomi išipareigojimai dėl apsaugos sąlygos (16 straipsnis ir 24–26 straipsniai).

Susijusios nuostatos: II antraštinė dalis ir I–VII priedai, ypač 11–15 straipsniai ir 17 straipsnis, taip pat 16 straipsnis ir 24–26 straipsniai.

3.5. Su prekyba susiję klausimai

Siūlomo pakeitimo tikslas

Įtraukti naujus teisiškai privalomus išipareigojimus ir sustiprinti bendradarbiavimą su prekyba susijusiose srityse. Užtikrinti, kad šios nuostatos derėtų su nuostatomis, dėl kurių buvo susitarta EB ir Pietų Afrikos plėtros bendrijos derybose dėl Ekonominės partnerystės susitarimo.

Aplinkybės ir spęstina problema

Šie išipareigojimai bus skatinamoji priemonė reglamentuotai prieigai prie regiono rinkos sukurti. Jie užtikrins didesnę skaidrumą, ekonominės veiklos vykdytojams reikalingą numatomumą, taisyklių laikymąsi regione ir stiprins plėtrą.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Įtraukti privalomus išipareigojimus, pvz., paslaugų (29–30 straipsniai), investicijų (32–34 straipsniai) srityse, taip pat naujus išipareigojimus, susijusius su vyriausybės viešaisiais pirkimais (45 straipsnis).

Bus sustiprintas bendradarbiavimas ir galėtų būti įvesti papildomi išipareigojimai, pvz., intelektinės nuosavybės (46 straipsnis), konkurencijos (35–39 straipsniai), standartizavimo, atitikties vertinimo ir muitinės (47–48 straipsniai) srityse. Kalbant apie kilmės taisykles (28 straipsnis ir 1 protokolą), gali prireikti peržiūrėti kai kurių prekių kilmės taisykles, susijusias su tam tikromis tarifinėmis pozicijomis.

Susijusios nuostatos: III antraštinė dalis ir 1 protokolą.

3.6. Prekybos arba su prekyba susijusių ginčų sprendimas

Siūlomo pakeitimo tikslas

Ginčų sprendimo sistemą suderinti su naujesne EB praktika siekiant didesnio šios sistemos veiksmingumo.

Aplinkybės ir spėjama problema

PPBS susitarime numatytos ginčų sprendimo nuostatos buvo pažangios tuo metu, kai buvo dėl jų deramasi, tačiau jos neatitinka naujesniuose susitarimuose nustatytų standartų. Taikant dabartinę sistemą išlieka galimybė, kad procedūra bus stabdoma, be to, šioje sistemoje nereglamentuojami svarbūs susitarimo nuostatų laikymosi aspektai.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Toliau tobulinti ginčų sprendimo taisyklės prekybos arba su prekyba susijusių klausimų srityje, prie PPSB pridodant protokolą, kuriame būtų nustatyti išsamūs ginčų sprendimo principai ir tvarka.

Susijusios nuostatos: 104 straipsnis.

3.7. Ekonominio bendradarbiavimo nuostatos

Siūlomo pakeitimo tikslas

Tam tikrų nuostatų formuluotes suderinti su dabartiniu požiūriu ir šiuo metu vykdoma EB politika.

Aplinkybės ir spėjama problema

PPSB susitarimas buvo sudarytas 10-ojo dešimtmečio pabaigoje. Tam tikrose srityse EB politika ir bendrasis požiūris pasikeitė. Daugelis siūlomų pakeitimų yra neesminiai arba techninio pobūdžio, ir paprastai dėl jų susitarimo keisti nereikėtų. Bet kadangi reikia iš dalies keisti kitus skirsnius, kartu būtų galima atnaujinti kai kurias nuostatas. Didesnius pakeitimus pasiūlyta įvesti sanitarijos ir fitosanitarijos srityje, kuri pasirodė esanti svarbi prekybos kliūtis ir kurioje dėl tos priežasties reikia sustiprinti bendradarbiavimą.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Siūloma atlikti dalinius pakeitimus sanitarijos ir fitosanitarijos reikalų, energetikos, kasybos, transporto, pašto sektoriaus bendradarbiavimo ir turizmo srityse. 61 straipsnyje aptariami fitosanitarijos reikalai ir bendradarbiavimas žemės ūkio srityje. Siūloma 61 straipsnį suskaidyti į dvi dalis: 61 straipsnyje labiau pabrėžti aplinkosaugos aspektą, o 61A straipsnyje išsamiai aptarti bendradarbiavimo sanitarijos ir fitosanitarijos srityje klausimus. Transporto srityje 59 straipsnį siūloma suskaidyti ir 59A straipsnį specialiai skirti bendradarbiavimo jūrų transporto srityje klausimams. 55 straipsnį „Informacinė visuomenė – telekomunikacijos ir informacinė technologija“ reikėtų atnaujinti ir jame atsižvelgti *inter alia* į technologijos raidą, pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės

visuomenės klausimais išvadas bei EB ir Pietų Afrikos Respublikos mokslinių tyrimų tinklų sąveiką. Sustiprinto bendradarbiavimo energetikos sektoriuje, ypač energijos efektyvumo politikos ir technologijų, taip pat švarių anglies technologijų skatinimą, pašto sektoriaus bendradarbiavimo, kasybos ir turizmo srityse reikėtų nedidelių pakeitimų. Be to, reikia įvertinti daugelio šių nuostatų poveikį aplinkai.

Susijusios nuostatos: 56–61 straipsniai.

3.8. Bendradarbiavimas vystymosi labui

Siūlomo pakeitimo tikslas

Tam tikras su įgyvendinimu susijusias nuostatas reikia suderinti su nauju Tarybos finansiniu reglamentu ir su pasiūlytu reglamentu dėl vystymąsi remiančio bendradarbiavimo¹ arba atitinkama teisine priemone, kai ji bus priimta.

Aplinkybės ir spėjama problema

PPBS yra tam tikrų su bendradarbiavimo vystymosi labui įgyvendinimu susijusių nuostatų, kurios buvo pakeistos Bendrijos finansiniu reglamentu. *De facto* jos yra netaikomos. Šias nuostatas reikia pakoreguoti, nes bendrasis Finansinis reglamentas taikomas visose srityse.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Peržiūrėti tas nuostatas, kurios buvo pakeistos Finansiniu reglamentu.

Susijusios nuostatos: V antraštinė dalis.

3.9. Bendradarbiavimas kitose srityse

Siūlomo pakeitimo tikslas

Tam tikrų nuostatų formuluotes suderinti su dabartiniu požiūriu ir šiuo metu vykdoma ES politika. Sugriežtinti nuostatas, susijusias su teisingumo, laisvės, saugumo, pinigų plovimo, narkotikų ir migracijos klausimais.

Aplinkybės ir spėjama problema

PPSB susitarimas buvo sudarytas 10-ojo dešimtmečio pabaigoje. Tam tikrose srityse EB politika ir bendrasis požiūris pasikeitė. Nuostatos dėl kultūrinio bendradarbiavimo galėtų būti atnaujintos atsižvelgiant į daugiašalius išipareigojimus. Kova su narkotikais ir pinigų plovimu apibrėžiama viename straipsnyje ir atspindi to meto pozicijas. Kadangi šiuo metu manoma, kad šie du klausimai yra susiję, tačiau vis dėlto gana skirtingi, nuostatą būtų geriausia suskaidyti į du atskirus straipsnius, o atnaujintose formuluotėse taip pat paminėti terorizmo finansavimą. Reikia pridėti naujas nuostatas dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu bei dėl bendradarbiavimo migracijos srityje. Reikia priimti griežtesnes ir atnaujintas su aplinkos apsauga susijusių nuostatų formuluotes. Būtų galima apsvarstyti galimybę

¹ KOM(2004) 629.

peržiūrėti nuostatas, susijusias su sustiprintu bendradarbiavimu aplinkos apsaugos, socialinių reikalų, informacijos, spaudos, garso ir vaizdo žiniasklaidos, duomenų apsaugos bei sveikatos srityse.

Siūlomi daliniai pakeitimai

Į 85 straipsnį įtraukti nuorodą į UNESCO konvenciją dėl kultūrinės raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, visų pirma siekiant jos ratifikavimo ir įgyvendinimo. 90 straipsnį suskaidyti į du straipsnius ir 90A straipsnį skirti pinigų plovimo klausimui. Pridėti naujas nuostatas, susijusias su šiuo klausimu. Atnaujinti 84, 86–89, 91 ir 92 straipsnių formuluotes.

Susijusios nuostatos: VI antraštinė dalis, 84–92 straipsniai.